

[Forside \(/\)](#) / [Klima \(/klima/\)](#) /

[Klimavirkemidler i øvrige økologiske dyrkningssystemer \(/klima/klimavirkemidler-i-ovrigt-økologiske-dyrkningssystemer/\)](#)

Udgivet 01.09.2025

Klimavirkemidler i øvrige dyrkningssystemer i økologisk produktion

Skovlandbrug og paludikultur kan med fordel etableres på den økologiske bedrift for at sænke bedriftens klimabelastning.

Af Erik Fog

Find information om de enkelte virkemidler, der kan begrænse klimabelastningen i oversigten herunder.

Skovlandbrug og skovrejsning

Skovlandbrug inkl. læhegn og skovrejsning er klimavirkemidler, der både kan bidrage til landbrugets klimamål og give en række sidegevinster for natur og jordkvalitet.

Skovlandbrug

Ved skovlandbrug kombineres dyrkning af træer med landbrugsproduktion af afgrøder eller græsning. Træerne optager CO₂ fra luften og lagrer kulstof i både stammer, rødder og jorden. Afhængigt af træart, plantetæthed og driftsform kan skovlandbrug øge kulstoflageret med flere tons CO₂ pr. hektar om året. Samtidig kan systemet forbedre jordens frugtbarhed, reducere vind- og vanderosion, øge biodiversiteten og skabe et mere robust produktionssystem. Da markarealet fortsat kan udnyttes til landbrugsproduktion mellem træerne, kan omlægningen ske gradvist. Der findes ikke en entydig definition af skovlandbrug, så systemerne varierer meget og kan både inkludere kombinationer af husdyrproduktion og ren planteavl.

Skovrejsning

Skovrejsning indebærer, at landbrugsjord permanent omlægges til skov. Det giver et markant og varigt kulstofoptag, særligt på sandjorder og kulstofsvage jorde, hvor potentialet for yderligere lagring er stort. Skovrejsning stopper udledningen af drivhusgasser fra jordbearbejdning og gødskning, og efter få år begynder kulstoflageret i jorden at stige. Den samlede klimaeffekt er blandt de højeste for arealbaserede virkemidler og kan ligge i størrelsesordenen 12 tons CO₂ pr. hektar om året afhængigt af jordtype og træart. Samtidig skabes levesteder for en lang række plante- og dyrearter, ligesom skoven kan bidrage til bedre vandmiljø og give rekreativ værdi.

Hvor skovlandbrug er fleksibelt og kan indpasses i den eksisterende drift, kræver skovrejsning en langsigtet beslutning, da arealet ikke uden videre kan føres tilbage til landbrugsproduktion. Til gengæld giver skovrejsning et hurtigere og større kulstofoptag pr. hektar. Begge virkemidler kan indgå i klimaindsatsen og understøttes af tilskudsordninger, der reducerer den økonomiske barriere for etablering.

Reduceret emission: CO₂-udledningen mindskes, da der opbygges kulstof i jorden. Lattergasudledningen mindskes pga. mindre gødningstilførsel og mindre udvaskning fra jorden.

Kan beregnes i ESGreen Tool: Kun med supplerende adgang til Skovkortet.

Bæredygtighed	Score 0-3
Klima	3
Vand og luft	2
Biodiversitet	3
Jordfrugtbarhed	3
Husdyrsundhed	3
Energiforbrug	0
Ressourceforbrug	0

Sociale forhold	1
Ledelse	0
Økonomisk robusthed	1
Kræver nye investeringer	1

Skemaet viser, hvor meget klimavirkemidlet er vurderet til også at påvirke andre bæredygtighedsparametre. 0 betyder ingen eller negativ effekt, mens 1 til 3 er stigende positiv effekt. Ift. ledelse angiver scoren, hvor meget ekstra ledelse, der er behov for, ift. økonomisk robusthed angiver scoren, i hvor høj grad klimatiltaget vil bidrage positivt til driftsøkonomien, og ift. nye investeringer angiver scoren, hvor store investeringer, der bliver behov for, for at implementere virkemidlet i praksis.

Paludikultur

Paludikultur er dyrkning af lavbundsjorde, hvor dræning ophører, og vandstanden hæves. På den måde standses de store CO₂-udledninger, som normalt sker fra lavbundsjorder, når de holdes tørre. Samtidig giver metoden mulighed for at udnytte arealerne produktivt i stedet for blot at tage dem helt ud af drift. Paludikultur kan omdanne lavbundsjorde fra at være en klimabelastning til at blive en ressource, der reducerer udledninger, skaber nye produktionsmuligheder og giver plads til mere biodiversitet. Paludikultur kan opdeles i to hovedformer.

Intensiv paludikultur

I den intensive tilgang dyrkes særlige afgrøder som tagrør, dunhammer, elefantgræs eller tørvemos. Disse afgrøder kan bruges til en række formål, bl.a. bioenergi, strøelse, byggematerialer, fiberprodukter eller som erstatning for sphagnum i gartneribrug. Den intensive produktion kan skabe nye indtjeningsmuligheder, men kræver investering i maskiner, mere viden om dyrkningsmetoder kombineret med et behov for udvikling af stabile afsætningskanaler.

Ekstensiv paludikultur

Den ekstensive tilgang er enklere og bygger typisk på græsser, der kan slås eller afgræsses uden eller med meget lidt gødskning. Biomassen kan i nogle tilfælde bruges til biogas eller som grovfoder, men værdien er lavere end ved intensiv dyrkning. Til gengæld giver denne tilgang ofte den største klimagevinst, fordi både CO₂- og lattergasudledningen holdes nede, og fordi den samtidig kan øge potentialet for biodiversitet. Der er ofte brug for særlige maskiner, der kan færdes på de våde arealer.

Klima- og biodiversitetseffekter

Vådlægning af lavbundsjorde giver en stor reduktion af CO₂-udledning. Ved ekstensiv drift uden gødning reduceres udledningen af lattergas. For landmanden betyder det i praksis færre problemer med vanskelige kørselsforhold og lave udbytter på våde marker, da arealet i stedet kan bruges til en mere robust produktion. Samtidig kan arealerne bidrage positivt til at øge biodiversiteten, bl.a. ved at skabe levesteder for fugle og insekter.

For at paludikultur kan få større udbredelse, er der behov for mere praktisk erfaring med dyrkning og høst på våde jorder. Der er samtidig behov for, at der er efterspørgsel på de biomasser, der kan dyrkes på arealerne, samt at støtteordningerne skal tilpasses, så de understøtter omlægning til vådlagte produktionssystemer.

Reduceret emission: Nettoemissionen reduceres, da CO₂-udledningen reduceres ved vådlægning, og lattergas reduceres ved reduceret gødningstildeling.

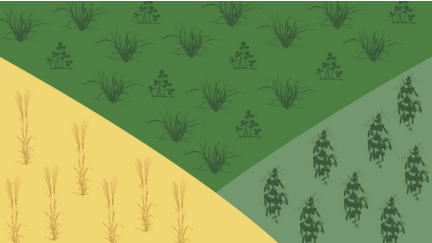
Kan beregnes i ESGreen Tool: Nej.

Bæredygtighed	Score 0-3
Klima	2
Vand og luft	2
Biodiversitet	2
Jordfri latharhed	1

Husdyrsundhed	0
Energiforbrug	0
Ressourceforbrug	1
Sociale forhold	0
Ledelse	0
Økonomisk robusthed	1
Kræver nye investeringer	1

Skemaet viser, hvor meget klimavirkemidlet er vurderet til også at påvirke andre bæredygtighedsparametre. 0 betyder ingen eller negativ effekt, mens 1 til 3 er stigende positiv effekt. Ift. ledelse angiver scoren, hvor meget ekstra ledelse, der er behov for, ift. økonomisk robusthed angiver scoren, i hvor høj grad klimatiltaget vil bidrage positivt til driftsøkonomien, og ift. nye investeringer angiver scoren, hvor store investeringer, der bliver behov for, for at implementere virkemidlet i praksis.

Læs om andre klimavirkemidler indenfor planteavl

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til afgrødevalg og - dyrkning

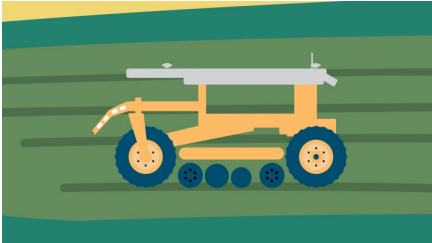
Afgrøder med stort kvælstofoptag og efterafgrøder i sædskiftet er...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til gødskning

Klimaoptimeret gødskning ved f.eks. nedfældning eller anvendelse af plantebaseret...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til maskinarbejde

Reduceret dieselforbrug og pløjefri dyrkning er nogle af de muligheder, du har for at...

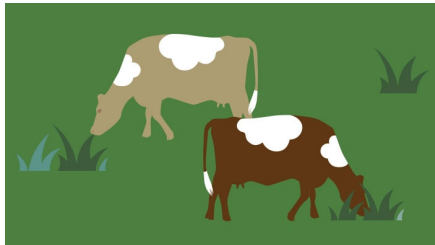

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til ekstensivering

Hæv vandstanden på organojorde og etabler bræmmer langs vandløb og ...

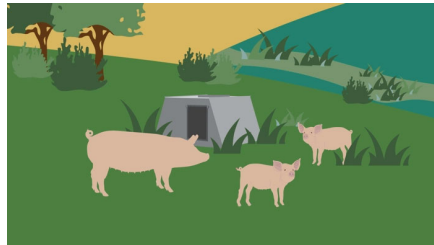
Læs om klimavirkemidler inden for andre produktionsgrene

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk kvæghold

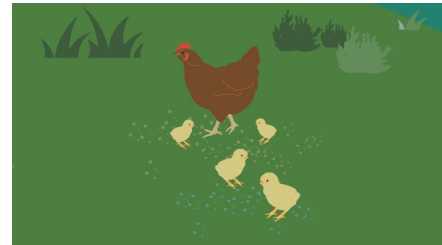
Hyppig gylleudslusning og optimeret grovfoderproduktion er nogle af de muligheder, du ...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk griseproduktion

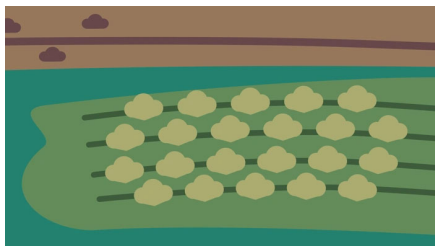
Optimeret fodring og bedre gødningshåndtering er nogle af de muligheder, du har for ...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk fjerkræ- og ægproduktion

Bedre gødningshåndtering, varmeveksler og fokus på at undgå proteinoverskud er ...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk grøntsagsproduktion

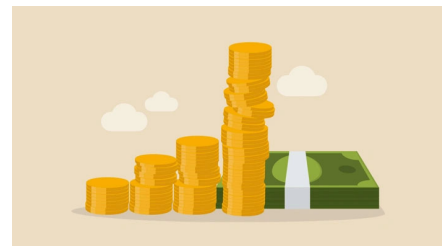
Bedre gødning og dyrkningsmedie, energieffektivitet og fokus p...

01.09.2025

Klimavirkemidler på den økologiske bedrift relateret til bygninger

Optimer og reducer strømforbruget i dine bygninger for at sænke din...

01.09.2025

Økonomi i klimatiltag på din økologiske bedrift

Når du som landmand overvejer virkemidler til reduktion af bedriftens...

Økologiens virkemiddelkatalog

Økologiens virkemiddelkatalog

Få overblik over de
klimavirkemidler, der er
relevante for din økologiske...

Finansieret af
Den Europæiske Union
NextGenerationEU

Læs om andre virkemidler, som kan sænke klimabelastningen af din økologiske produktion

05.12.2025

Aftale om ny kvælstofregulering: Sådan vil den påvirke økologiske landmænd

Med den nye
kvælstofregulering skal
økologiske landbrugere...

25.11.2025

Regler for tilskud til skovlandbrug

Skovlandbrug som dyrkning af
træer og/eller buske i
kombination med...

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til ekstensivering

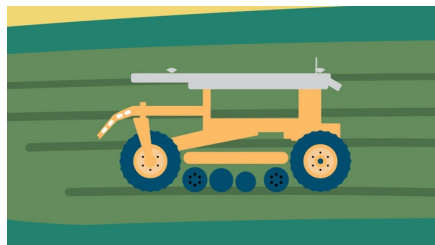
Hæv vandstanden på
organojorde og etabler
bræmmer langs vandløb og...

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til gødskning

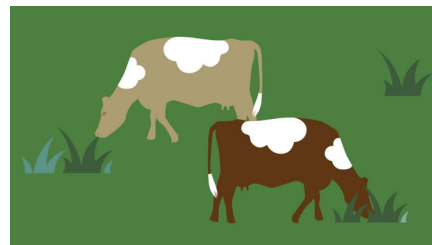
Klimaoptimeret gødskning ved f.eks. nedfældning eller anvendelse af plantebaseret...

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til maskinarbejde

Reduceret dieselforbrug og pløjefri dyrkning er nogle af de muligheder, du har for at...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk kvæghold

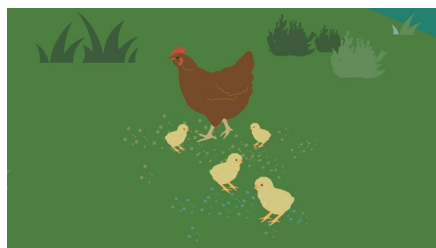
Hyppig gylleudslusning og optimeret grovfoderproduktion er nogle af de muligheder, so...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk griseproduktion

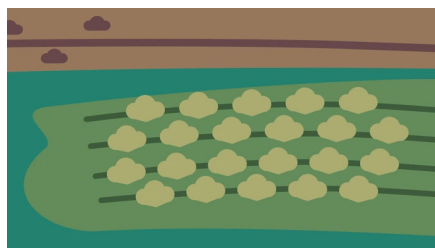
Optimeret fodring og bedre gødningshåndtering er nogle af de muligheder, du har for ...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk fjerkræ- og ægproduktion

Bedre gødningshåndtering, varmeveksler og fokus på at undgå proteinoverskud er...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk grøntsagsproduktion

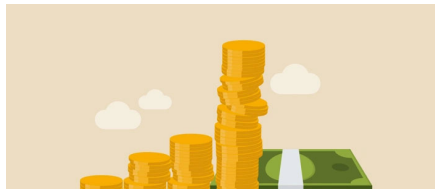
Bedre gødning og dyrkningsmedie, energieffektivitet og fokus p...

05.11.2025

Klimavirkemidler på den økologiske bedrift relateret til bygninger

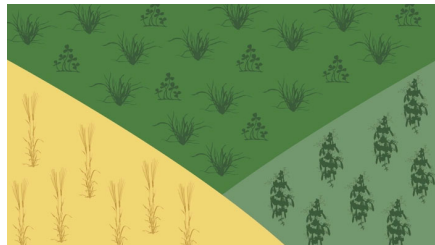
Optimer og reducer strømforbruget i dine bygninger for at sænke din...

07.11.2025

Økonomi i klimatiltag på din økologiske bedrift

Klimatiltag kan have betydning for økonomien på din økologiske bedrift.

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til afgrødevalg og - dyrkning

Afgrøder med stort kvælstofoptag og efterafgrøder i sædskiftet er...

Kontakt

Erik Fog

Chefkonsulent

+45 51 80 86 69

eikf@icoel.dk